

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถาม
เชิงเหตุผล (๒)

ครูผู้สอน ครูอนุชา อินทร์พ่วง

๕ การตั้งคำถามและตอบคำถาม

เชิงเหตุผล (๒)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑) บอกความหมายของการตั้งคำถาม

และตอบคำถามเชิงเหตุผลได้

๒) ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลได้

๓) มีมารยาทในการอ่าน

๔) มีนิสัยรักการอ่าน

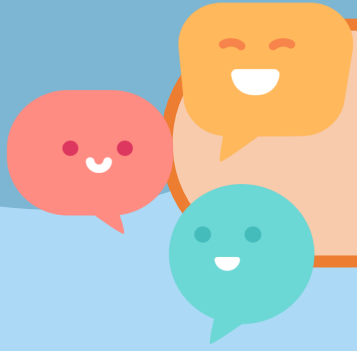

การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

การตั้งคำถาม เป็นการแสวงหาความรู้
ที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนา
ทักษะการคิด การตีความ การไตร่ตรอง
การถ่ายทอดความคิด สามารถนำไปสู่
การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้

หลักการตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล

๑. ก่อนที่จะมีการตั้งคำถาม ควรตั้งใจอ่านทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ๆ
๒. มีการจดบันทึกระหว่างการอ่าน ในเรื่องที่น่าสนใจหรือมีข้อสงสัย

๓. จับใจความหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน
ให้ได้

๔. ตั้งคำถามที่ชัดเจนตรงประเด็น ไม่กำกวม
เหมาะสม ถูกกาลเทศะ

ตัวละครในนิทานมีใครบ้าง
หรือเรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร

มีกี่เหตุการณ์

แต่ละเหตุการณ์ “ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร”

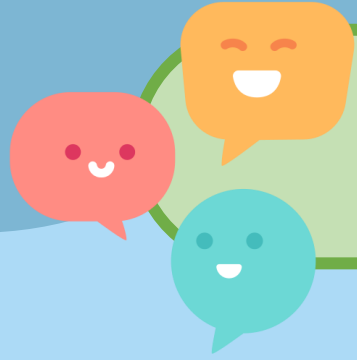
ผลสุดท้ายเรื่องจบอย่างไร

ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

๕. เขียนคำถามและคำตอบโดยใช้ภาษาที่สุภาพ
เข้าใจง่าย และใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์หรืออคติ
๖. มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดหลายแง่มุม
เพื่อจะได้คำถามที่หลากหลาย
๗. ตอบคำถามด้วยความเป็นเหตุและเป็นผล

คำสำคัญที่นำมาใช้ในการถาม/ตอบเชิงเหตุผล

คำถาม

๑. ทำไม

๒. อะไร

๓. เพราะเหตุใด

๔. อย่างไร

คำตอบ

เพราะ...

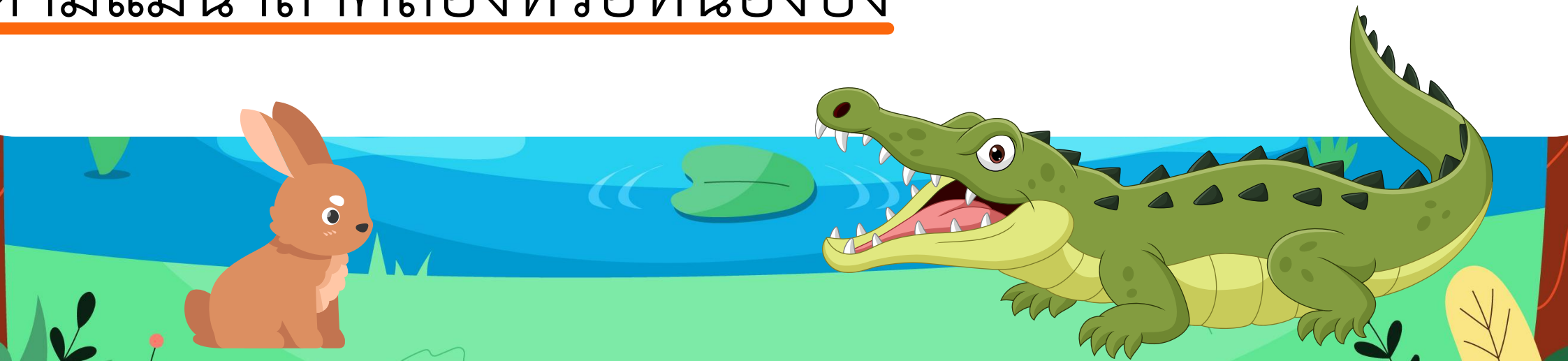
นิทาน เรื่อง

ทำไมกระต่ายจึงหางสั้น

และจระเข้ไม่มีลิ้น

เรียบเรียงโดย รศ.วิเชียร เกษประทุม จากหนังสือนิทานพื้นบ้าน ชุดอธิบายเหตุผล

ครึ่งหนึ่งนานมาแล้ว ตั้งแต่สัตว์ยังพูดภาษามนุษย์ได้
มีกระต่ายตัวหนึ่งประพฤติตัวเหมือนกระต่ายตัวอื่น ๆ
ในเวลานั้น คือกินผักกินหญ้าเป็นอาหาร แล้วลงไปกินน้ำ
ตามแม่น้ำลำคลองหรือหนองบึง

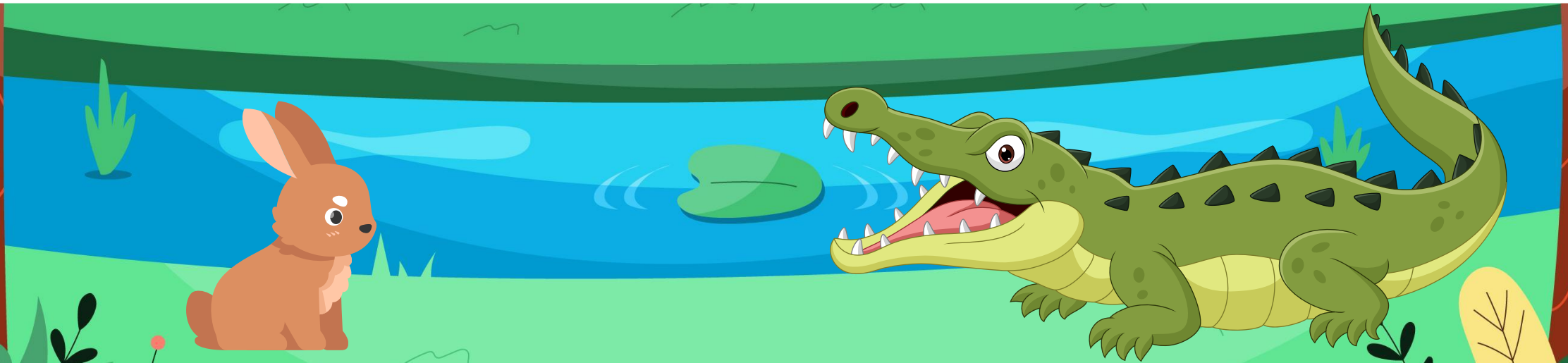

อยู่มาวันหนึ่ง กระท่ายลงไปกินน้ำที่ท่าน้ำโดยไม่ได้
ระวังตัว จึงถูกจระเข้ฮบกระท่ายไว้ในปาก แล้วพา
ว่ายน้ำจะเอาไปกินเป็นอาหาร ขณะว่ายน้ำไปนั้นจระเข้
ได้ร้องคำรามขู่กระท่ายไปตลอดทางว่า

“ฮือ ๆ ข้าจะกินเอ็ง เจ้ากระท่ายหน้าโง่เอ๋ย”

ฝ้ายกระต่ายได้ยื่นจระเข้ร้องขุดงูตั้งนั้นก็รู้สึกกลัวมาก
แต่ก็ได้พยายามแข็งใจข่มความกลัวนั้นไว้ พร้อมคิดหา
อุบายเพื่อให้รอดพ้นจากปากของจระเข้

เมื่อคิดได้แล้วจึงร้องตอบจระเข้ออกไปว่า

“เพื่อนเอ๋ย เอ็งอย่ามาขู่ข้าเสียให้ยากเลย ร้องฮือ ๆ

อย่างนี้ข้าไม่มีวันกลัวเอ็งหรอก จะขู่ทั้งทีก็ขู่ให้ข้ากลัวซี”

จระเข้ได้ยินกระต่ายว่าดังนั้นจึงถามว่า

“ถ้าอย่างนั้นเอ็งกลัวเสียงอย่างไร ข้าร้องเสียงไหน

ก็ได้ทั้งนั้นแหละ บอกมาข้าจะทำให้เอ็งกลัวข้าให้ได้”

กระต่ายได้ยินดังนั้นก็นึกกระหึ่มอยู่ในใจ มองเห็น

ทางรอดแน่จึงตอบไปว่า

“ข้ากลัวเสียงดัง ๆ เสียงครางฮือ ๆ อยู่ในลำคอ

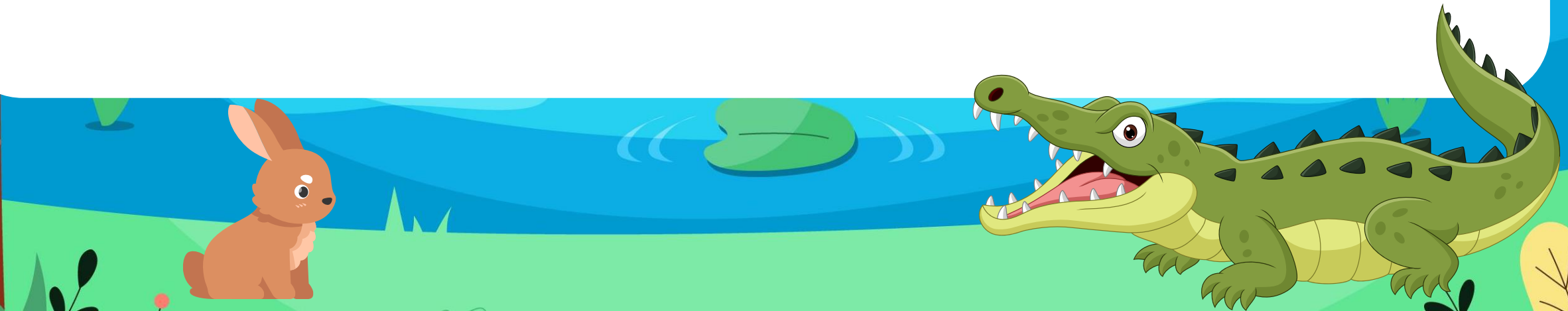
อย่างนี้ไม่น่ากลัว ต้องให้เสียงดังลั่นจึงจะกลัว ไหนเอ็ง

ลองร้องฮา ๆ ให้ดังเต็มทีดูสักทีซิ ข้ากลัวเสียงอย่างนั้น

แหละ”

จระเข้อยากให้กระต่ายกลัว จึงอ้าปากร้อง “ฮ่า ๆ”
ตั้งสนั่นอย่างที่กระต่ายแฉะ โดยที่ไม่ทันนึกว่าเวลาร้อง
ฮ่า ๆ ตั้ง ๆ นั้นต้องอ้าปากกว้าง เป็นโอกาสให้กระต่าย
ได้ที่กระโดดหนีออกจากปากจระเข้ไป

จระเข้เห็นดังนั้นจึงรีบฮุบปากทันที แต่ไม่ทัน คงได้

แต่หางกระต่ายขาดติดปากจระเข้อยู่

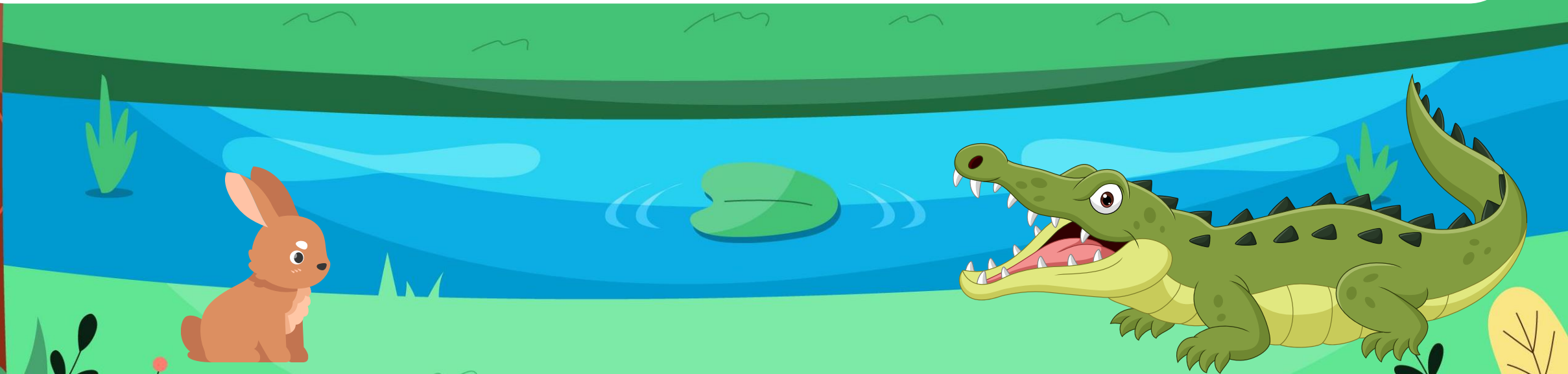
ส่วนกระต่ายนั้นตั้งตารอเวลาหนึ่งมานานด้วยความ

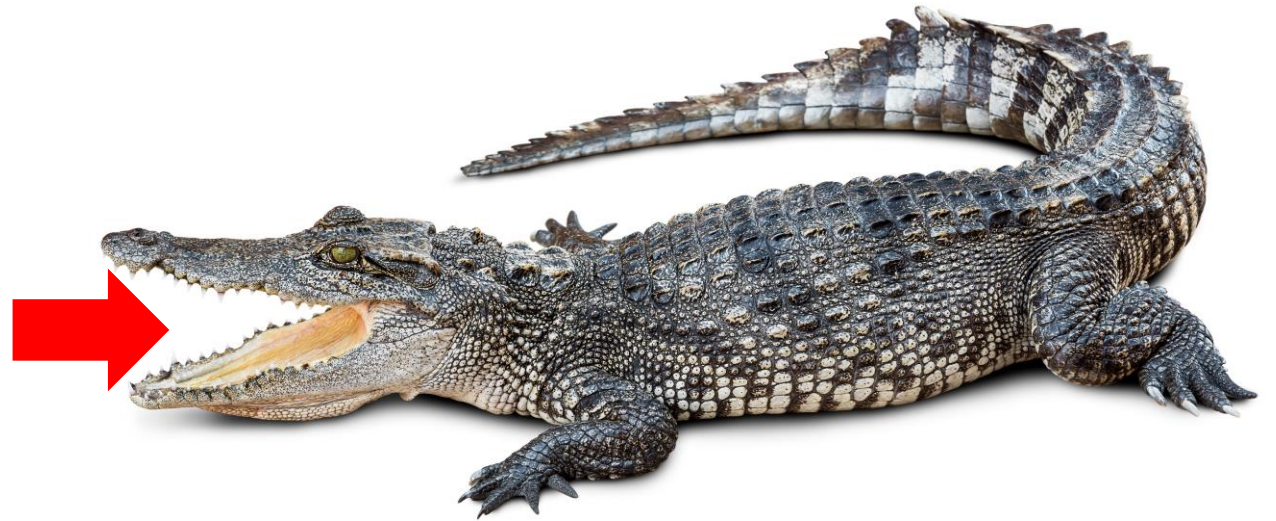
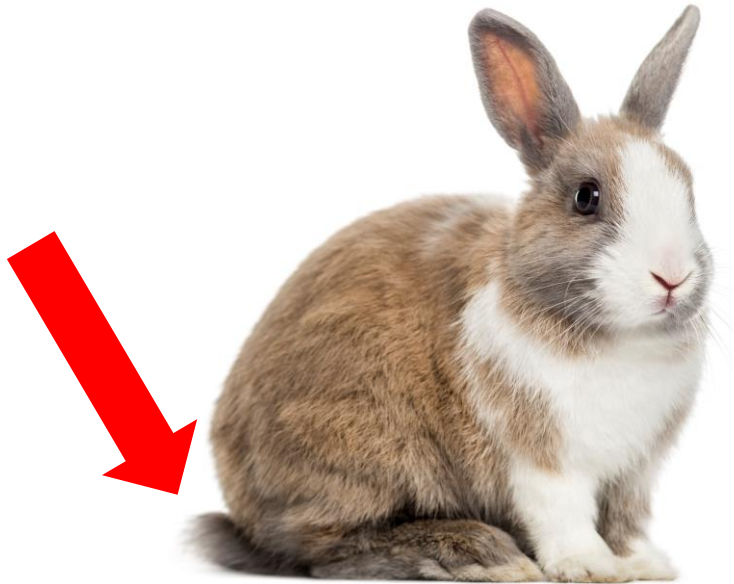
ดีใจรีบพุ่งออกจากปากจระเข้จึงเอาเท้าถีบเต็มแรง

ถีบกระต่ายแหลมคมจึงตัดเอาลิ้นจระเข้ขาดไป

ตั้งแต่นั้นมากระต่ายก็หางสั้น และจระเข้ก็ไม่มีลิ้น
และกระต่ายก็ไม่ไปกินน้ำในลำคลองอีกเลย กินแต่น้ำค้างบนใบหญ้าเท่านั้น

ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

๑. เมื่อตกอยู่ในภาวะคับขัน ให้ตั้งสติไว้ให้มั่นแล้ว

ใช้สติปัญญาหาทางแก้ปัญหานั้นด้วยความรอบคอบ

ก็จะสามารถแก้ปัญหานั้นได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

๒. ผู้มีสติปัญญา ย่อมใช้ความเฉลียวฉลาด

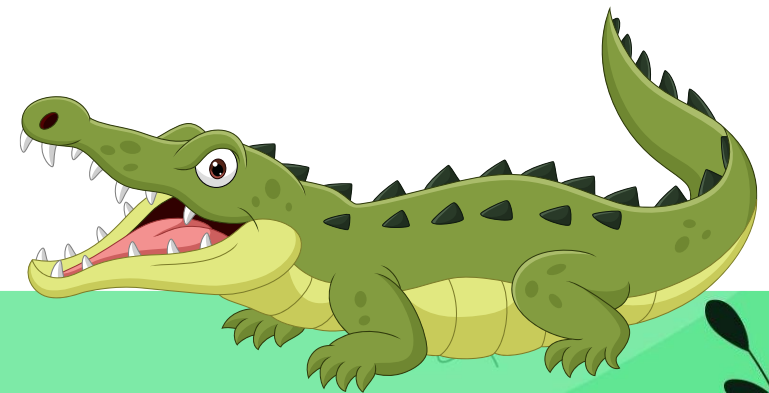
แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ฉะนั้นเราจึงควรหาวิชา

ความรู้ใส่ตนไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อจะได้เป็นคนมีสติปัญญา

ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

๓. ผู้โง่เขลาเบาปัญญาย่อมถูกผู้ฉลาดกว่า
หลอกหลวงได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “คนโง่ยอมเป็นเหยื่อ
ของคนฉลาด” นั่นเอง

นักเรียนตั้งคำถามและ
ตอบคำถามเชิงเหตุผล
จากเรื่อง ทำไมกระต่ายจึงหางสั้น
และจระเข้ไม่มีลิ้น

ใบงานที่ ๒ เรื่อง
การตั้งคำถามและ
ตอบคำถามเชิงเหตุผล
นิทานเรื่อง ทำไมค่างคว
จึงห้อยหัว

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล นิทานเรื่องทำไมค่างควจึงห้อยหัว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สรรสำรู้ คู่ควรสำนวนไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล (๒)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากการอ่านนิทาน
เรื่อง ทำไมค่างควจึงห้อยหัว

๑. คำถาม
.....
คำตอบ

๒. คำถาม
.....
คำตอบ

๓. คำถาม
.....
คำตอบ

๔. คำถาม
.....
คำตอบ

๕. คำถาม
.....
คำตอบ

ชื่อ สกุล ชั้น เลขที่

นิทาน เรื่อง

ทำไมค้างคาวจึงห้อยหัว

เรียบเรียงโดย รศ.วิเชียร เกษประทุม จากหนังสือนิทานพื้นบ้าน ชุดอธิบายเหตุผล

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในสมัยที่สัตว์สามารถ
พูดคุยได้ สัตว์ทั้งหลายต่างพึ่งพาอาศัยกัน มีความ
สามัคคีปรองดองกัน ไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกัน ทำให้
อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

อยู่ มา มี หนู เก เร ตัว หนึ่ง ไป วิ่ง เล่น บน ยอด ไม้ และ เห็น
รัง นก ที่ มี ไข่ หลาย ฟอง จึง เข้า ไป กิน ไข่ จน หมด จาก นั้น มา
เจ้า หนู เก เร ก็ เที่ยว ออก ไป ขโมย ไข่ นก มา กิน เป็น อาหาร
สร้าง ความ โกรธ แค้น แก่ ฝูง นก เพราะ ไม่ รู้ ว่า หนู ตัว ไหน
เป็น ขโมย

วันหนึ่งฝูงนกประชุมกันเพื่อหาทางจัดการกับหนู
จอมขโมย และตกลงกันว่าหากพบหนูที่ไหน ให้นำนกทุกตัว
ไล่จิก ไล่ตีได้ โดยไม่เว้นหน้าใครใด ๆ ทั้งสิ้น จึงเกิด
สงครามระหว่างนกกับหนู ทำให้ทั้งสองฝ่ายไม่มีเวลา
ทำมาหากิน เพราะคอยแต่จะสู้กัน และต่างก็ระวังตัว
กลัวตาย

ฝ่ายค้างคาวซึ่งเป็นสัตว์ที่มีหูเหมือนหนู มีปีกเหมือน
นก เมื่อไปพบหนูค้างคาวจะหุบปีกและกางหูออกแล้ว
บอกว่าเป็นพวกเดียวกับหนู เมื่อไปพบนกค้างคาวจะหุบ
หูลงและกางปีกออก แล้วบอกว่าเป็นพวกเดียวกับนก
ทำให้มันรอดจากการต่อสู้ระหว่างนกกับหนู

นกกับหนูต่อสู้กันเป็นเวลานาน วันหนึ่งทั้งสองฝ่าย
จึงนัดมาเจรจาสงบศึกกัน โดยหัวหน้าหนูกล่าวว่า
“นกเอ๋ย พวกเราได้ต่อสู้กันมานาน ต่างฝ่ายต่างก็
ล้มตายทั้งคู่ เราจะมาต่อสู้กันทำไม มาเจรจาสงบศึกกัน
ดีกว่า””

หัวหน้านกกล่าว ว่า “ก็ดีเหมือนกัน แต่เราต้องการ
ให้ท่านจัดการกับหนูที่มาขโมยกินไข่ของพวกเรา
เพราะเป็นต้นเหตุของการทำสงคราม จะได้ไหม”

“อ้อ แน่แน่นอนที่สุด เพราะบัดนี้เราได้สืบทราบว่า
เจ้าหนูเกเรที่ไปขโมยกินไข่ของพวกท่านนั้นเป็นใคร
เราจะลงโทษอย่างหนักและไล่ออกจากฝูงเรา ขอให้พวก
ท่านสบายใจได้แล้ว” หัวหน้าหนูรับปาก”

“เราขอขอบคุณท่านที่จะจัดการเรื่องนี้ แต่มีอีกพวก
หนึ่งที่จะต้องพิจารณาลงโทษอีกเหมือนกัน” หัวหน้านก

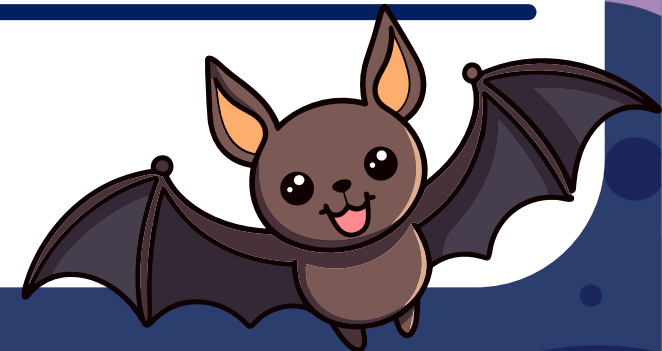
พูด

“ใครล่ะ ท่านจงบอกมาหน่อยซิ” หัวหน้าหนูถ้าม

“ก็พวกค้างคาวไง ที่ทำตัวเป็นทั้งสองฝ่ายเพื่อเอา
ตัวรอด มาอยู่กับเราก็อ่าว่ามีปีกไม่มีหู ครั้นไปอยู่กับพวก
ท่านก็ว่ามีหูไม่มีปีก เรียกว่าเป็นสัตว์สับปลับกลั๊กกลอก
จึงสมควรได้รับโทษ” หัวหน้านกบอก

“จริงอย่างท่านพูด แล้วท่านเห็นว่าควรลงโทษพวก
ค้างคาวอย่างไร” หัวหน้าหนูถาม

“เราเห็นว่าควรลงโทษค้างคาวทั้งหมด โดยให้พวก
ค้างคาวเวลานอนให้ห้อยหัวลง และอนุญาตให้ออกหา
กินเฉพาะในเวลากลางคืนเท่านั้น ท่านว่าอย่างไร”

หัวหน้านกเสนอวิธีลงโทษ

“ก็ดีเหมือนกัน เพราะเป็นการลงโทษแต่เพียงสถาน
เบาเท่านั้น” หัวหน้าหนูเห็นด้วย

ต่อมาจากนั้นหัวหน้านกก็เรียกพวกค้างคาวมาพบ
และแจ้งถึงโทษที่ได้รับซึ่งค้างคาวทั้งหลายต่างก็ยอมรับ
โทษทัณฑ์แต่โดยดี

นับจากนั้นจนวันนี้ พวกค้างคาวจึงนอนห้อยหัวลง
และออกหากินเฉพาะในเวลากลางคืน

ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องนี้

๑. ผู้ที่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ในที่สุดก็จะได้รับผลของการกระทำนั้น ซึ่งเป็นไปตามกฎแห่งกรรม
๒. อย่าทำตัวเป็นนกสองหัว คือ ทำตัวฝึกฝนเข้าด้วยกัน ทั้งสองฝ่ายที่ไม่เป็นมิตรกัน โดยหวังประโยชน์ของตน

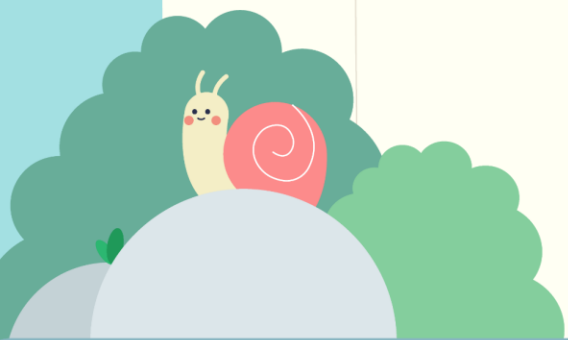
บทบาทครู

๑. ครูอธิบายนักเรียนเพิ่มเติม หากนักเรียนสอบถาม
๒. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล นิทานเรื่อง ทำไมค้างคาวจึงห้อยหัว

บทบาทนักเรียน

๑. เมื่อนักเรียนสงสัยหรือไม่เข้าใจให้สอบถามคุณครู ด้วยถ้อยคำที่สุภาพ
๒. นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากนิทานเรื่อง ทำไมค้างคาวจึงห้อยหัว
๓. ตั้งใจทำงาน ไม่ส่งเสียงดัง ไม่รบกวนสมาธิผู้อื่น และมีมารยาทในการเขียน

ตรวจสอบความก้าวหน้า ในการทำงาน

ตัวอย่าง การตั้งคำถามและตอบคำถาม

คำถาม

๑. ทำไม ค้างคาวจึงห้อยหัว

คำตอบ

เพราะ ถูกลมโทะษจากหัวหน้านก
เนื่องจากทำตัวเป็นนกสองหัว

ตัวอย่าง การตั้งคำถามและตอบคำถาม

คำถาม

๒. เพราะเหตุใดจึงเกิดสงคราม
ระหว่างนกกับหนู

คำตอบ

เพราะหนูเเกรเที้ยวออกไปกินไข่
ของนกเป็นอาหารจนหมด

สิ่งที่ต้องเตรียมในชั่วโมงต่อไป

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การพูดเล่าและบอก
สาระสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การพูดเล่าและบอก สาระสำคัญจากเรื่องที่ฟังและดู

สแกนเพื่อพูดคุย
กับครูกันได้เลยที่นี่

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

